

Nr 46

Utlåtande i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändrad lydelse av 7 § lagen den 20 mars 1936 (nr 56) om socialregister, dels o c k i ämnet väckt motion.

Genom en den 23 mars 1961 dagtecknad proposition, nr 126, vilken hänvisats till lagutskott och behandlats av andra lagutskottet, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden, föreslagit riksdagen att antaga följande

Förslag

till

L a g

**angående ändrad lydelse av 7 § lagen den 20 mars 1936 (nr 56)
om socialregister**

Härigenom förordnas, att 7 § lagen den 20 mars 1936¹ om socialregister skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

*(Gällande lydelse)**(Föreslagen lydelse)*

7 §.

I 5 § ————— statliga bosättningslån.

Konungen eller myndighet som Konungen bestämmer må för särskilt fall medgiva, att uppgifter från socialregister utlämnas till enskild för vetenskaplig eller annan jämförlig undersökning.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1961.

I samband med propositionen har utskottet behandlat den i anledning av densamma väckta motionen nr 779 i andra kammaren av herr *Börjesson*

¹ Senaste lydelse av 7 § se SFS 1943:442.

i Falköping. I motionen hemställes att riksdagen måtte besluta »att uppgifter från socialregister må utlämnas till enskild för vetenskaplig eller annan jämförlig undersökning endast i den mån i motionen angivna förutsättningar uppfyllts, samt att vederbörande utskott måtte utarbeta det författningsförslag som av motionen föranledes». De i motionen angivna förutsättningarna är följande: »att vederbörandes kompetens att genomföra undersökningen har styrkts; att vederbörande avlämnat försäkran att uppgift från socialregister icke kommer att utlämnas till annan, ges offentlig kännedom eller på annat sätt missbrukas; att den ifrågavarande undersökningen icke kan genomföras utan tillgång till vissa uppgifter från socialregister; att undersökningens syfte och arten av de uppgifter som vederbörande önskar införskaffa från socialregister samt till vilken del och på vilket sätt dessa skall användas i ifrågavarande undersökning närmare preciserats; samt att redogörelse lämnats för hur undersökningen skall bedrivas och vilka åtgärder som kommer att vidtagas för att socialregisterärendenas sekretess inte skall äventyras».

Inledning

Det i propositionen framlagda förslaget har aktualiserats genom en skrivelse den 14 februari 1961 från socialstyrelsen till Kungl. Maj:t. Över skrivelsen har efter remiss yttranden avgivits av justitiekanslersämbetet, offentlighetskommittén och Svenska socialvårdsförbundet. Beträffande innehållet i skrivelsen och yttrandena får utskottet hänvisa till propositionen s. 4 och 5.

Departementschefen

Föredragande departementschefen, statsrådet Nilsson, har anfört:

»Socialregistren har i olika kommuner fått olika omfattning och utformning. På vissa håll har registren karaktär av förteckningar till aktmaterialet i ärenden angående understöd och liknande förmåner, medan på andra håll förekommer register som innehåller tämligen utförliga sakuppgifter rörande personliga förhållanden av betydelse för bedömandet av hjälpbehov.

Självfallet är det angeläget att lagstiftningen om socialregister har en sådan utformning att uppgifter från registren inte kan fritt inhämtas av envar och spridas bland utomstående. Därav följer emellertid inte att ett förbud mot utlämnande till enskilda måste vara undantagslöst. I likhet med socialstyrelsen och de hörda remissorganen anser jag det vara av betydelse att uppgifter från socialregistren kan utlämnas till forskare för vetenskapliga och andra jämförliga undersökningar. I detta sammanhang bör uppmärksammas att enligt 14 § sekretesslagen hemliga uppgifter ur akter i socialvårdsärenden kan utlämnas för dylika ändamål. Socialregistren bygger åtminstone i huvudsak just på vad handlingarna i socialvårdsärenden innehåller. Det bör därför kunna anföras åt Kungl. Maj:t eller myndighet som Kungl. Maj:t bestämmer att från fall till fall avgöra om en forskare

skall få tillgång till uppgifter från socialregister. Givetvis bör sådana uppgifter ej lämnas ut, med mindre det finns trygghet för att uppgifterna inte sprids till obehöriga eller eljest missbrukas. Ett utlämnande bör vid behov förknippas med förbehåll angående sättet för uppgifternas begagnande. Att i lagen ge uttryckliga bestämmelser om de närmare förutsättningarna för utlämnande eller om förbehåll av nyssnämnt slag synes dock ej nödvändigt.

På grund av vad jag nu anfört förordar jag, att 7 § lagen om socialregister kompletteras med ett andra stycke av innehåll, att Konungen eller myndighet som Konungen bestämmer för särskilt fall äger medgiva att uppgifter från socialregister utlämnas till enskild för vetenskaplig eller annan jämförlig undersökning. Några särskilda straffbestämmelser för obehörigt begagnande av uppgifter som utlämnats med stöd av den nya bestämmelsen synes inte påkallade. Den som åsidosätter ett förbehåll som gjorts vid utlämnandet torde kunna straffas jämlikt 41 § sekretesslagen jämförd med 14 § sista stycket samma lag.»

Utskottet

Utskottet delar departementschefens uppfattning att det kan vara av betydelse, att forskare, som bedriver vetenskapliga eller andra jämförliga undersökningar, kan erhålla tillgång till de i kommunerna förda socialregistren. Till följd därav tillstyrker utskottet, att Konungen eller den myndighet Konungen bestämmer får för särskilt fall medgiva att uppgifter från socialregister utlämnas till enskild för forskningsändamål. Att — såsom det hemställs i motionen — i lagen ange under vilka förutsättningar sådant utlämnande skall få medgivas, finner utskottet i likhet med departementschefen och justitiekanslersämbetet icke nödvändigt. Utskottet förutsätter emellertid att tillstånd inte lämnas i andra fall än där verkligt behov av tillgång till socialregistren föreligger samt där trygghet kan anses vara för handen att uppgifterna i dessa icke kommer att missbrukas eller spridas till obehöriga.

Under åberopande av det anförda får utskottet hemställa,

att riksdagen med avslag å motionen II: 779 måtte bifalla
förevarande proposition, nr 126.

Stockholm den 4 maj 1961

På andra lagutskottets vägnar:

AXEL STRAND

Vid detta ärendes behandling har närvarit

från första kammaren: herrar Strand, Nils Elowsson, Axel Svensson, fru Carlqvist, herrar Kaijser*, Eric Peterson, Nyman* och Thorsten Larsson*;

från andra kammaren: herr Nilsson i Göteborg, fröken Wetterström, herrar Odhe, Johansson i Södertälje, fru Eriksson i Ängelholm, herrar Jönsson i Ingemarsgården* och Gustavsson i Alvesta.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering